

เอ็กซ์ไฟล์เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๑

B737-400 HS-TDA “สงขลา” A300-600 HS-TAA “สุวรรณภูมิ” และ A300-600 HS-TAK “พญาไท” HS-TAN “เชียงใหม่” ที่ท่าอากาศยานหาดใหญ่

ผมเดินทางจากอุบลราชธานีคืนวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ถึงกรุงเทพฯ ทำธุระ และรีบนอน เพราะรุ่งขึ้นต้องเดินทางไกล เช้ารุ่งขึ้นวันศุกร์ ๐๔.๐๐ น ตื่นนอนไปท่าอากาศยานดอนเมือง เดินทางไปหาดใหญ่ ดั้นดั้นเพราะไม่ได้ไปหาดใหญ่มาร่วม ๑๐ ปีแล้ว เช้าวันนั้นอากาศไม่เอื้ออำนวย ทำให้อากาศยานล่าตัวกว้าง ซึ่งไม่พบเครื่องบิน A300-600 HS-TAA “สุวรรณภูมิ” เกิดอาการสั้นไปหมดตลอดเวลา จนกระทั่งร้อนลงจอด รถโรงแรมมารับ ใช้เวลาไม่มากนักถึงโรงแรมที่จะบรรยาย จำได้ว่าเป็นโรงแรมเก่าแก่ของหาดใหญ่ (สุคนธา) ที่ถูกเปลี่ยนโฉมเป็นโรงแรมใหม่ ชั้นล่างเป็นห้องโถงเล็ก ๆ ต้องขึ้นลิฟต์ไปหกชั้นจึงจะถึง โถง (Lobby) ของโรงแรม พบเจ้าหน้าที่สท.สองท่าน ผมใช้เวลาก่อนบรรยายนั่งหลับ ๆ ตื่น ๆ เวลาบรรยายสามชั่วโมงราบรื่นดี อาหารเที่ยงได้พบอาจารย์ ผศ.ดร.สุชาติ ลิ่มกตัญญู จากภาควิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่กรุณาแวะไปทักทาย และมอบหลวงปู่ทวดขนาดหน้าตักสามถึงสี่นิ้วให้ บ่ายสองโมง ญาติของเจ้าหน้าที่สท.(คุณนพมาศ) กรุณาแวะรับไปส่งที่ท่าอากาศยาน ผมแอบเห็นเมืองหาดใหญ่ โดยเฉพาะใจกลางเมือง เจียบเหงาผิดหูผิดตาไปจากที่เคยเห็นและรู้จักมากมายนัก ทราบว่า นอกจากปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่ ๆ ซ้ำซากแล้ว ปัญหาความไม่สงบก็ทำให้หาดใหญ่เจียบเหงา เพราะนักท่องเที่ยวจากมาเลเซียลดน้อยลง ที่ท่าอากาศยาน ผมเสียเวลา Check-in ที่ยิวบินที่จะบินต่อไปพิษณุโลกคืนวันนั้นอยู่ราวสิบนาที เจ้าหน้าที่การบินไทยหน้าตาเคร่งเครียดจริงจัง แต่ช่วยเหลือผมเป็นอย่างดี มีลุงคนหนึ่งเดินมาสอบถามเรื่องค่าเครื่องบิน ดูหน้าตาแก่ออกน่านกลัว แต่คำพูดใสซื่อ คุยกับแกอยู่พอควร เพราะพอเขาได้ว่า แกอยากจะไปแสวงบุญมาก เนื่องจากเห็นคณะผู้แสวงบุญกำลังรออากาศยานของสายการบินอิหร่าน ที่ห้องพัสดุโดยสาร มองออกไปเห็นสายฝนโปรยปราย ทำให้รู้ว่า ที่ยิวบินขากลับก็คงจะต้องฝ่าพายุฝนฟ้าอีกตามเคย ที่ท่าอากาศยานหาดใหญ่ ผมพบเพื่อนเก่า และถ่ายรูปรอไว้ด้วยความดีใจ ดูคำอธิบายประกอบรูป

ซ้ายไปขวา บนลงล่าง ๑ B737-400 HS-TDA “สงขลา” เมื่อแรกไปถึงท่าอากาศยาน ๒ และ ๓ A300-600 HS-TAA “สุวรรณภูมิ” มองจากที่นั่งท้ายลำของ A300-600 HS-TAK “พญาไท” และ ๔ ท่าอากาศยานนานาชาติหาดใหญ่ ในวันที่ฟ้าครึ้มฝน

ผมถึงกรุงเทพแล้วนั่งทำงานในห้องรับรองพิเศษอยู่ร่วมสองชั่วโมง เพื่อรออากาศยานจากอุบลราชธานีที่จะมาถึงกรุงเทพฯ ๒๐.๐๐ น แล้วอากาศยานลำนี้ก็จะพาผมเดินทางต่อไปยังพินูโลก ถึงพินูโลกราว ๒๑.๓๐ น ก่อนที่เธอจะบินกลับ ถึงกรุงเทพเวลาประมาณ ๒๓.๐๐ น จำได้ว่า เธอคือ B 737-400 HS-TDF "ศรีสะเกษ" ส่วนผม เมื่อถึงโรงแรมที่พินูโลกก็ต้องหลับเป็นตาย ก่อนตื่นไปสอนหนังสือหกชั่วโมงรวดในวันรุ่งขึ้น

บททวน ก่อนเที่ยว

ผมไปเที่ยวพุมธานี และพระนครศรีอยุธยาเมื่อวันที่ ๒๕๕๑ กับลูกศิษย์สองคน (พงษ์พันธ์ ติมอนันตชัย และ โชติกร หังสพฤกษ์) ซึ่งทำหน้าที่เป็นพนักงานขับรถ และพนักงานหลับประจำรถ ตามลำดับ ขับไปคนหนึ่งคือสุพจน์ คงสินสุวรรณ ซึ่งคิดธุระ แต่ทันเวลาได้กินข้าวมื้อเย็น การไปเที่ยวครั้งนี้ เป็นโอกาสที่ยากมาก ๆ หากนับแล้ว จำได้ว่าครั้งสุดท้ายคือไปเที่ยวเกาะลอย ศรีราชาที่ร่วมสองปีแล้ว

ผมจะทบทวนประวัติศาสตร์อย่างย่อของกรุงศรีอยุธยา เพื่อให้ท่านทราบก่อนตามผมไปเที่ยวว่า กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ระหว่างปี พ.ศ. ๑๘๘๓ ถึง ๒๓๑๐ รวม ๔๒๗ ปี มีกษัตริย์ ๓๔ พระองค์ จาก ๕ ราชวงศ์ (ไม่นับรวมขุนวรวงศาธิราช ผู้รักของท้าวศรีสุดาจันทร์) คือราชวงศ์อู่ทอง สุพรรณบุรี สุโขทัย ปราสาททอง และบ้านพลูหลวง ปฐมกษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยา คือ พระรามราชาธิราชที่ ๑ หรือพระเจ้าอู่ทอง กษัตริย์พระองค์ต่อมาคือ พระรามเมศวร (นามพระรามเมศวร เป็นนามพระยศ ไม่ใช่ชื่อนามเฉพาะ หรือชื่อเฉพาะของบุคคล) พระโอรสซึ่งเกิดแต่มหสีทางลพบุรี ทรงครองราชย์สองครั้ง ครั้งแรก ครองราชย์ได้เพียงปีเดียว (พ.ศ. ๑๕๑๒-๑๕๑๓) ก็ต้องถวายราชสมบัติให้ขุนหลวงพะงั่ว (พระเชษฐาของมหสีทางฝ่ายสุพรรณบุรีของพระเจ้าอู่ทอง ซึ่งปกครองสุพรรณบุรีอยู่แล้ว) ภายหลังถวายสมบัติให้แก่ขุนหลวงพะงั่ว พระรามเมศวรทรงลี้ภัยไปอยู่ลพบุรี ซึ่งเป็นขุมกำลังของญาติข้างพระมารดา (ช่วงนี้ ราชวงศ์อู่ทองถูกอำนาจจากราชวงศ์สุพรรณบุรีคุกคาม) ขุนหลวงพะงั่วเสด็จขึ้นครองราชย์ ทรงพระนามว่า พระบรมราชาธิราชที่ ๑ ครองราชย์ได้ ๑๘ ปี ก็เสด็จสวรรคต พระโอรสคือพระเจ้าทองล้าน ขึ้นครองราชย์ต่อได้เพียง ๗ วัน ก็ถูกพระรามเมศวรซึ่งเสด็จมาจากลพบุรี "สำเร็จโทษ" แล้วกลับขึ้นครองราชย์เป็นครั้งที่ ๒ (พ.ศ. ๑๕๓๑-๑๕๓๘) อำนาจตกกลับเป็นของราชวงศ์อู่ทองอีกครั้ง ภายหลังพระรามเมศวรเสด็จสวรรคต มีกษัตริย์สืบราชสมบัติต่ออีกสองพระองค์ คือ พระรามราชาธิราช (พ.ศ. ๑๕๓๘-๑๕๕๒) และพระโอรสของพระรามราชาธิราช (พ.ศ. ๑๕๕๒-๑๕๖๗)

เริ่มราชวงศ์ใหม่ (ราชวงศ์สุพรรณบุรี) กษัตริย์ผู้ครองราชย์ คือ พระนครอินทร์ หรือพระอินทราชาธิราชที่ ๑ (พ.ศ. ๑๕๕๒ - ๑๕๖๗) มีพระโอรสสามพระองค์ คือ เจ้าอ้าย เจ้าอี และเจ้าสามพระยา ให้ครองเมืองสุพรรณบุรี สรรคบุรี และชัยนาท ตามลำดับ ภายหลังพระอินทราชาธิราชสวรรคต เจ้าอ้ายกับเจ้าอี ชนช้างแย่งราชสมบัติจันสิ้นพระชนม์ทั้งคู่ เจ้าสามพระยาจึงได้ครองราชย์ มีพระนามว่า พระบรมราชาธิราชที่ ๒ (นับต่อจากขุนหลวงพะงั่ว) เจ้าสามพระยา (พ.ศ. ๑๕๖๗ - ๑๕๘๓) ได้ขยายอำนาจแผ่ไปทางที่ราบสูงโคราช ทรงยกทัพตีกัมพูชา ยึดได้เมืองพระนคร (นครธม หรือกรุงศรีโยธยาปุระ นับเป็นครั้งที่ ๓ ตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี) ด้วยเหตุนี้เองทำให้อาณาจักรกัมพูชา ต้องย้ายเมืองหลวง หรือศูนย์กลางปกครอง (ไปยังเมืองปาสาน และพนมเปญ) เหตุการณ์ในช่วงนี้ เป็นร่องรอยสำคัญที่จะช่วยให้เราไขปริศนาความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรแห่งสยามในสมัยนั้นกับชนชาติขอม ทรงส่งโอรส "พระรามเมศวร" (เป็นชื่อตามพระยศ หรือตำแหน่ง ไม่ใช่ชื่อบุคคล จึงซ้ำกับพระรามเมศวรแห่งราชวงศ์อู่ทองพระรามเมศวรพระองค์นี้ ภายหลังขึ้นครองราชย์ทรงพระนาม "สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ") ไปครองเมือง พินูโลก ในปลายรัชสมัย เจ้าสามพระยาทรงยกทัพไปตีเชียงใหม่ (นพบุรีศรีนครพิงค์ เชียงใหม่) แต่ไม่สำเร็จเด็ดขาด เมื่อเสด็จสวรรคต พระโอรสพระนาม "สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ" (พ.ศ. ๑๕๘๑ - ๒๐๓๑) ครองราชย์ต่อ อยู่ยาวนานถึง ๔๐ ปี แม้จะอยู่ในราชวงศ์สุพรรณบุรี แต่มารดาของพระองค์เป็นเชื้อสายของ

ราชวงศ์สุโขทัย ถือเป็นสายใยหนึ่งที่ ทรงพยายาม “ผนวก” อาณาจักรสุโขทัย เข้ากับอยุธยา ให้เป็นอาณาจักรไทย สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงตรากฎหมาย สถาปนาระบบศักดินา ทรงศรัทธาพระพุทธศาสนา ทรงผนวช ระหว่างครองราชย์ ที่วัดจุฬามณีมณีนี พิชณุโลก(อ่านว่าจุฬามณีในเอ็กไฟล์เดือนธันวาคมกรับ) และทรงสร้าง “พระพุทธชินราช” คู่บ้านคู่มืองพิษณุโลก ซึ่งพระองค์เคยปกครอง ในรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เกิดวรรณคดี และพิธีสำคัญ เช่น ลิลิตโองการแช่งน้ำ การถือน้ำพิพัฒน์สัตยา ช่วงหนึ่ง (พ.ศ. ๒๐๐๖ - ๒๐๓๑) ทรงย้ายเมืองหลวง จากกรุงศรีอยุธยา ไปอยู่ที่ พิชณุโลก “ชั่วคราว” เพื่อปกป้องอาณาจักรสุโขทัย จากการรุกรานของ เชียงใหม่

กษัตริย์ พระองค์ที่ ๘ และ ๑๐ คือพระบรมราชาธิราชที่ ๑ (หรือ พระอินทราชาธิราชที่ ๒ ระหว่าง พ.ศ. ๒๐๓๑ - ๒๐๓๔) และพระรามาธิบดีที่ ๒ (พ.ศ. ๒๐๓๔ - ๒๐๓๖) ทั้งสองพระองค์เป็นพระโอรสของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ กษัตริย์พระองค์ที่ ๑๑ คือพระบรมราชาหน่อพุทธางกูร (พ.ศ. ๒๐๓๖ - ๒๐๓๖) และพระรัฐธาธิราช กุมาร (พ.ศ. ๒๐๓๖ - ๒๐๓๗) พระรัฐธาธิราชกุมาร แท้จริงแล้วครองราชย์เพียง ๕ เดือน ในขณะที่ทรงมีพระชนมายุเพียง ๕ พรรษา ก็ถูกพระไชยราชาธิราช โอรสเกิดแต่พระสนม แย่งชิงอำนาจ ขึ้นครองราชย์ (พ.ศ. ๒๐๓๗ - ๒๐๕๐) ในสมัยพระไชยราชาธิราช กษัตริย์พระองค์ที่ ๑๒ เริ่มมีชาวตะวันตกเข้ามาค้าขาย และเป็น “ทหารอาสา” (ชนชาติแรก คือ โปรตุเกส) พระไชยราชาธิราชทรงเริ่มทำสงครามกับพม่า เพราะปัญหาการแย่งหัวเมืองมอญ (“ศึกเชียงกราน”) และทำสงครามกับอาณาจักรเชียงใหม่ ซึ่งขณะนั้น ผู้ครองอาณาจักรเป็นหญิง (พระนางมหาเทวีจิริยประภา) ครั้งแรกอาณาจักรเชียงใหม่ทำทีจะมีสัมพันธไมตรีต่อกัน เมื่อยกทัพไปตีอีกครั้งกลับมา ก็ถูกท้าวศรีสุดาจัน มเหสีจากอาณาจักรสุพรรณบุรีสมคบกับขุนัก (ขุนรวงษาธิราช หรือพันหมื่นศรีเทพ) สมคบกันวางยาพิษสวรรคต ฯลฯ (ความตั้งแต่พระไชยราชาธิราชขึ้นครองราชย์ เป็นจุดเริ่มเรื่องภาพยนตร์ “สุริโยไท”) อนึ่ง ราชวงศ์สุพรรณบุรีครองราชย์สมบัติสืบเนื่องกันจนกระทั่งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๑ (พ.ศ. ๒๑๑๒) รวมแล้ว ๑๖๑ ปี

วัดวรเชตุ

วัดวรเชตุแห่งนี้ อยู่ที่ทุ่งประเชด นอกเกาะอยุธยา เป็นคนละวัดกับวัดวรเชษฐาราม ซึ่งอยู่ในเกาะอยุธยา ทั้งสองวัดเดิมเป็นวัดร้าง ต่างก็ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน วัดวรเชษฐารามนั้น มีผู้เคยเชื่อกันว่า เป็นสถานที่ปลงพระศพสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และคาดกันว่า เจดีย์ประธานในวัดนี้ เคยเป็นที่ประดิษฐานพระบรมอัฐิของพระองค์ จริงเท็จอย่างไรไม่ทราบ หากแต่เมื่อไม่นานมานี้ วัดวรเชตุที่อยู่นอกเกาะอยุธยาแห่งนี้ ก็มีผู้อ้างความสำคัญในทำนองเดียวกัน ทำให้เกิดสงครามแย่งชิงความสำคัญก็ว่าได้ ที่สำคัญคือ ข้อเท็จจริง หรือประวัติศาสตร์จะถูกแต่งแต้มบิดเบือนไปจากเดิมโดยคนไม่ก่น เพียงเพราะความเชื่อผิด ๆ หรือด้วยเหตุผลใดไม่ทราบแน่ชัด จนกระทั่งกรมศิลปากร ได้ทำป้ายประกาศปักไว้ที่วัดวรเชตุแห่งนี้ว่า “วัดแห่งนี้ ไม่มีความเกี่ยวข้องกับใด ๆ กับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทั้งสิ้น ฯลฯ”

ซ้ายไปขวา บนลงล่าง ๑. ถึง ๓. สตूपเจดีย์หลายรูปแบบ ทั้งเหลี่ยมย่อมุม ทรงระฆังคว่ำบนฐานสูง (ศรีวิชัย) และปราสาทกสิปมะเฟือง สันนิษฐานได้ว่า วัดวราชคูมี้ ความเก่าแก่พอควร หรือสร้างต่อเนื่องกันมาหลายยุคสมัย ตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา ตอนต้น ถึงตอนปลายก่อนถูกทิ้งร้างไป ๔. ถึง ๖. ซากวิหาร พื้น ผนัง เสา และซุ้มประตู ล้วนใช้อิฐก่อ บ่งบอกว่าหลังคาเป็นเครื่องไม้ วิธีการวางอิฐขวาง ให้ยื่นออกจากแนวผนังเพื่อใช้ยึดปูนปั้นที่หน้าบัน เป็นเทคนิคที่น่าสนใจ ๗. ถึง ๘. ในซากวิหาร และเห็นร่องรอยเสา ซากพระพุทธรูปปูนปั้นปรักหักพัง เห็นแล้วเชื่อว่า คือศิลปะอยุธยาแน่แท้

วัดหน้าพระเมรุ

วัดหน้าพระเมรุ ตั้งอยู่ริมคลองสระบัวด้านเหนือของคูเมือง (แม่น้ำลพบุรีเก่า) ตรงข้ามกับพระราชวังหลวง พระนครศรีอยุธยา ชื่อเดิม "วัดพระเมรุราชการาม" ไม่ปรากฏว่าผู้ใดสร้าง สันนิษฐานว่า น่าจะเป็นวัดสร้างขึ้นตรงที่ถวายพระเพลิงกษัตริย์พระองค์ใดพระองค์หนึ่ง สมัยต้นกรุงศรีอยุธยา สันนิษฐานจากรูปแบบของช่องแสง ช่องลม และพุทธลักษณะศิลปะอยุธยา วัดหน้าพระเมรุเป็นวัดเดียวที่ไม่ถูกพม่าทำลายเมื่อครั้งเสียกรุงฯ ครั้งที่ ๒ ยังคงสภาพที่ดีมาก อาจเพราะพม่าตั้งกองบัญชาการที่วัดนี้ จึงถือธรรมเนียมที่จะไม่ทำลาย หรืออาจเพราะพระเจ้าอลองพญาถูกระสุนปืนใหญ่แตก ทำให้พม่าถอนทัพกระทันหัน ที่วัดหน้าพระเมรุแห่งนี้ว่ากันว่า เป็นสถานที่ซึ่งพระมหากษัตริย์พระเจ้าหงสาวดีกับพม่า ในเหตุการณ์สงครามช้างเผือก

พระอุโบสถเป็นแบบอยุธยา มีเสากายใน สันนิษฐานว่าน่าเพิ่มเสารับชายคาภายหลังในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ช่องแสง และช่องระบายอากาศ ซึ่งเหมือนกับที่วิหารวัดนางพญา อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสขนาลัย เป็นที่นิยมในสมัยสุโขทัยต่ออยุธยาตอนต้น

พระประธานในอุโบสถสร้างปลายสมัยอยุธยา เป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องหล่อสำริดขนาดใหญ่ที่สุดที่เคยปรากฏ สร้างในคคของพระพุทธเจ้าปางโปรดพญามหาชมพู ตามความในมหาชมพูคีสูตร ซึ่งเป็นรูปแบบที่นิยมมากในสมัยอยุธยาตอนกลางถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น พระพุทธรูปในพระอุโบสถวัดหน้าพระเมรุองค์นี้อาจเปรียบเทียบได้กับพระพุทธรูปทรงเครื่องภายในเมรุทิศเมรุราชของวัดไชยวัฒนารามที่สร้างขึ้นในรัชกาลพระเจ้าปราสาททอง จึงสันนิษฐานว่า คงจะสร้างขึ้นในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน

ด้านหลังพระอุโบสถยังมีอีกองค์หนึ่งแต่เล็กกว่า คือ พระศรีอริยเมตไตรย์ สิ่งสำคัญที่ปรากฏภายในวัดนี้ คือ พระอุโบสถและพระพุทธรูปประธานทรงเครื่องใหญ่ ซึ่งคงสร้างขึ้นราวรัชกาลของพระเจ้าปราสาททอง หน้าบันของพระอุโบสถเป็นไม้แกะสลักปิดทองที่แสดงรูปพระนารายณ์ทรงครุฑแวดล้อมด้วยเหล่าเทวดา คติดังกล่าวเป็นที่นิยมในสมัยโบราณที่ถือว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นสมมติเทพ คือเป็นพระนารายณ์อวตาร ดังนั้น หน้าบันของโบสถ์ วิหาร หรือปราสาทราชวังที่พระมหากษัตริย์ทรงสร้างหรือทรงบูรณะก็มักจะทำรูปพระนารายณ์ทรงครุฑเป็นสำคัญ อันมีความหมายว่าวัดแห่งนี้เป็นวัดหลวง

วัดพระศรีสรรเพชญ์ และพระราชวังเดิม พระนครศรีอยุธยา

สิ่งปลูกสร้างในอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา สันนิษฐานว่าส่วนใหญ่สร้างในสมัยพระเจ้าอยู่ทอง และสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ และมีการสร้างต่อเติมสืบต่อมาโดยตลอด สิ่งปลูกสร้างสำคัญคือ วัดพระศรีสรรเพชญ์ พระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท พระที่นั่งสุริยามรินทร์ พระที่นั่งวิหารสมเด็จ พระที่นั่งจักรวรรดิไพชยนต์ พระที่นั่งบรรยงรัตนาศน์

วัดพระศรีสรรเพชญ์ เป็นวัดในพระราชวังหลวง ซึ่งแต่เดิมพระเจ้าอยู่ทองสร้างเป็นที่ประทับ แล้วเปลี่ยนเป็นวัดพุทธาวาสในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ (แนวความคิดนี้สืบต่อมาถึงในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ คือมีวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นพุทธาวาส คืออยู่ในเขตต่อเนื่องกับพระบรมมหาราชวัง แต่ไม่มีพระจำพรรษา) ต่อมา สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ทรงสร้างพระสถูปเจดีย์ องค์ตะวันออก เพื่อบรรจุพระอัฐิของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถพระราชบิดาเมื่อ พ.ศ. ๒๐๓๕ องค์กลางบรรจุพระอัฐิของสมเด็จพระบรมราชาที่ ๑ พระเชษฐาธิราช ในปี พ.ศ. ๒๐๔๒ เจดีย์องค์ที่ ๓ ถัดมาจากด้านทิศตะวันตกเป็นเจดีย์บรรจุพระอัฐิ ของสมเด็จพระบรมราชาที่ ๒ (เจ้าสามพระยา)

ซ้ายไปขวา บนลงล่าง ๑-๒

พระสถูปเจดีย์ องค์ตะวันออก บรรจุพระอัฐิของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (สร้างเมื่อ พ. ศ. ๒๐๓๕) องค์กลาง บรรจุพระอัฐิของสมเด็จพระบรมราชาที่ ๓ (พ. ศ. ๒๐๔๒) เจดีย์องค์ที่ ๓ ด้านทิศตะวันตกบรรจุพระอัฐิของสมเด็จพระบรมราชาที่ ๒ (เจ้าสามพระยา) สถูปเจดีย์ทั้งสามนี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นสัญลักษณ์ของแหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณสถานแห่งกรุงศรีอยุธยา และขณะนี้ เชื่อว่าท่านคงหายสงสัยแล้วว่า เป็นเจดีย์อะไร ผู้ใดสร้าง แต่ท่านคงจำไม่ได้หรือ ๓ และ ๔ ระหว่างสถูปเจดีย์แต่ละองค์ แต่ด้านริม มีโครงสร้างมณฑป แต่ส่วนใหญ่พังทลายเสียหายไป ๕ ถึง ๑๒ ภายในวัดพระศรีสรรเพชญ์ ระหว่างทางที่จะเดินไปสู่เขตพระราชวังเดิม ปรากฏสิ่งปลูกสร้างปรักหักพังมากมาย ที่น่าสนใจคือเสากลม ก่อประสานด้วยอิฐร่องรอยปูนฉาบ ฐานปูนปั้นรูปกลีบดอกบัว ซึ่งเป็นแบบเดียวกับที่พบในสิ่งปลูกสร้างยุคสุโขทัยที่อุทยานประวัติศาสตร์รามคำแหง ช่องแสง และช่องระบายอากาศ ซึ่งเหมือนกับที่วิหารวัดนางพญา อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

ส่วนพระที่นั่งต่าง ๆ มีความเป็นมาโดยย่อดังนี้ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงโปรดฯ ให้สร้างพระที่นั่งสรรเพชญ์มหาปราสาท ซึ่งเป็นพระที่นั่งสำคัญสุด เพื่อประทับออกว่าราชการ และรับแขกเมือง พระเจ้าปราสาททอง ทรงโปรดฯ ให้สร้าง วิหารสมเด็จพระเจ้า (พ.ศ. ๒๑๖๘) ทรงพระที่นั่งมังคลาภิเษก (ซึ่งสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงโปรดฯ ให้สร้าง) และทรงโปรดฯ ให้สร้างพระที่นั่งจักรวรรดิไพชยนต์ (พ.ศ. ๒๑๙๕) เพื่อใช้ประทับทอดพระเนตรการฝึกทหาร ประลองอาวุธ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช โปรดฯ ให้สร้าง พระที่นั่งขึ้นบนพระที่นั่งเบญจรัตนปราสาท ซึ่งสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงโปรดฯ ให้สร้าง) ต่อมา พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ทรงโปรดฯ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น พระที่นั่งสุริยาสนมรินทร์ และพระเพทราชา โปรดฯ ให้สร้างพระที่นั่งบรมยงค์รัตนานันท์ หรือพระที่นั่งท้ายสระ (พ.ศ. ๒๒๑๑) เพื่อใช้เป็นที่ประทับฝ่ายใน และโปรดฯ ให้ทำพระที่นั่งทรงปืน (ซึ่งไม่ปรากฏว่าสร้างสมัยใด) เป็นท้องพระคลัง ส่วนพระที่นั่งตรีมุข ซึ่งอยู่ในสภาพดี ไม่ปรากฏว่าสร้างสมัยใด

เช่นกัน แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดฯให้สร้างพลับพลาขึ้นที่บริเวณดังกล่าวในปีพ.ศ. ๒๔๕๑ เพื่อบวงสรวงบูรพกษัตริย์ เมื่อคราวทรงครองราชย์ครบ ๔๐ ปี

ซ้ายไปขวา บนลงล่าง

๑ และ ๒ พระที่นั่งจักรวรรดิไพชยนต์ (พระเจ้าปราสาททอง ทรงโปรดฯให้สร้าง เมื่อปี พ.ศ.๒๑๗๕) เพื่อใช้ประทับทอดพระเนตรการฝึกทหาร ประลองอาวุธ ๓ วิหารสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง (พระเจ้าปราสาททอง ทรงโปรดฯให้สร้าง พ.ศ. ๒๑๖๘) ๔ และ ๕ พระที่นั่งสรรเพชญ์มหาปราสาท สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงโปรดฯให้สร้าง ถือเป็นพระที่นั่งสำคัญสุด เหลือเพียงซาก และร่องรอยให้พอดูคคะเนเค้าโครง หากอยากเห็นสภาพที่อาจถือว่าใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุดก็ขอให้ไปดูที่เมืองโบราณ ๖ และ ๗ ร่องรอยบ่อเก็บน้ำ (ประปา) เทคโนโลยีที่อาจสืบทอดจากการประปาสมัยสุโขทัย มากกว่าที่จะเพิ่งมาเกิดในยุคของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชโดยการนำพาของเจ้าพระยาวิชเยนทร์ (ฟอลคอน แสตนดิน เยรากิ) ๘ และ ๙ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช โปรดฯให้สร้าง พระที่นั่งขึ้นบนพระที่นั่งเบญจรัตนปราสาทเดิม ซึ่งสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงโปรดฯให้สร้าง ต่อมา พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ทรงโปรดฯให้เปลี่ยนชื่อเป็น พระที่นั่งสุริยาสน์อมรินทร์ สังเกตโครงสร้างเสาชขนาดใหญ่ มีแผ่นศิลาแลงแทรกในอิฐประสานก่อเป็นเสา มีร่องรอยสอดยัดเครื่องไม้ (ลาน และตง)

เจดีย์ที่อำเภอโคกศรีสุพรรณ สกลนคร

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ อาจารย์ท่านหนึ่งในภาควิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้มีโอกาสไปช่วยงานซ่อมแซมพระเจดีย์ที่วัดป่า ชื่อวัดคดอยธรรมเจดีย์ เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาภูพาน อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร ผมถือโอกาสติดตามไปด้วยกับเพื่อนอาจารย์อีกคน รวมเป็นสามคน เพื่อว่า หากจะได้ช่วยทำงานสำรวจ และให้ข้อเสนอแนะในงานซ่อมแซมได้บ้าง ทราบข้อมูลพื้นฐานจาก Internet ว่าเป็นวัดที่มีพระเกจิอาจารย์สายวัดป่า จำพรรษาอยู่ มีผู้ปฏิบัติธรรมศรัทธา เป็นจำนวนมาก อาจด้วยเพราะความสงบเงียบ ธรรมชาติบริสุทธิ์ และความลำบาก เทือกเขาภูพานแห่งนี้ จึงเป็นแหล่งจุดงค์ ปฏิบัติธรรมของพระเกจิอาจารย์สายวัดป่า

ซ้ายไปขวา บนลงล่าง ๑ และ ๒ ถนนจาก

อุบลราชธานี ผ่านอำนาจเจริญ มุกดาหาร สู่สกลนคร วันนี้ฟ้าเป็นฝน อากาศดี เย็นสบาย ถนนมาตรฐานสูงรถซีความเร็วได้สูง เดินทางได้อย่างสะดวกสบาย ๑ และ ๔ ที่ลานวัด ยังคงเป็นหินภูเขา มีน้ำซับค่อยไหลรินไปรวมกันเป็นลำธาร ไหลตกลงไปสู่เบื้องล่าง ๕ ทางเข้าไปสู่เจดีย์ ๖. เจดีย์องค์ขนาดใหญ่ไม่เกิ่นกำลัง มีผู้บอกว่าสายฟ้า (ฟ้าผ่า) ลงตรงนี้บ่อยมาก ผมคาดว่า คงเพราะมีสายแร่โลหะ เพราะสังเกตเห็นคราบสนิมเหล็กซึมเปื้อนมากับน้ำซับ ได้มีโอกาสขึ้นไปดูส่วนที่จะซ่อมแซมปรับปรุงบนเจดีย์ ทราบว่า เป็นห้องเก็บเครื่องอัฐบริวารของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต พระเกจิอาจารย์สายวัดป่า เป็นบุญของผมแท้ ๆ ส่วนด้านบน เรือนธาตุ บูด้วยทองคำบริสุทธิ์ ค่ำมหาศาล เป็นที่เก็บพระอรหันต์ธาตุ ๗ มองไปไกลจากบนฐานประตักมณีน เห็นเทือกเขาภูพานทอดเหยียดยาว ๘ ภายหลังเสร็จงาน ทราบว่า พวกเราไม่มีโอกาสจะกราบนมัสการหลวงปู่พระเกจิอาจารย์ เพราะภายหลังเวลาอันเพล เป็นเวลาที่ท่านจะปฏิบัติธรรม ไม่สมควรรบกวนเป็นอย่างยิ่ง ทำได้เพียงนำข้าวกันบาตรมาให้กิน เท่านั้นก็เป็นบุญแล้วละครับ แต่เชื่อไหมว่าก่อนอ่อมอาหารมื้อนี้ หลวงปู่ท่านเดินถือไม้เท้าแกว่งไกว แล้วพูดว่า ไม่ต้องรีบร้อน กินข้าวปลาเสียให้เสร็จ จะไปนั่งรอที่ตรงโน้น แปลว่าวันนั้นก่อนกลับ ผมได้มีโอกาสมากกว่าที่จะได้กราบไหว้หลวงปู่ แต่ได้ฟังท่านเล่าว่า เราอาจมีบุญร่วมกัน ที่ได้มาร่วมกันซ่อมแซมพระเจดีย์เชื่อว่าแรงศรัทธาและผลบุญจะช่วยให้สำเร็จ ฟังแล้วเกิดปีติจนลุก ๙ และ ๑๐ ดอกไม้สวยรอบพระเจดีย์ ๑๑ และ ๑๒ เฟิร์น ตะไคร่น้ำ ฟองหิน และฝอยลม พืชชั้นต่ำบนลาน และชอกหินริมทางเดิน บ่งบอกความสมบูรณ์ของพืชพรรณในป่าดิบ และเบญจพรรณ

จากซ้าย แวะจังหวัดมุกดาหาร ที่ถนนเลียบ

แม่น้ำ แหล่งซื้อขายของที่ระลึก ผมถือโอกาสแวะถ่ายรูปท่าเรือข้ามฟาก และเรือท่องเที่ยว (Ferry) ทั้งสองรูปแล

เห็นสาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว อยู่อีกฟากฝั่งหนึ่งของแม่น้ำโขง ท่ามหมอก และละอองฝนที่โปรยปราย

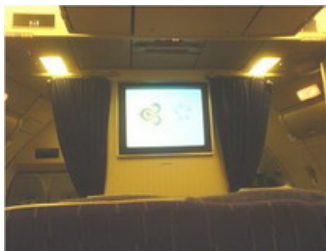
บินสุดท้ายก่อนปิดสนามบิน

ผมเคยถามตัวเองว่า จะทำอย่างไร หากไม่มีเงินขึ้นเครื่องบิน หรือสนามบินปิด ทั้งที่ไม่มีคำตอบแต่ผมเชื่อว่า ย่อมไปได้ หากคิดจะไป

เย็นวันหนึ่งกลางเดือนพฤศจิกายน

ภายหลังสอนหนังสือ อาจารย์ ดร.สสิกรณ์ พาผมไปแวะที่บ้าน ซึ่งอยู่บนเส้นทางระหว่างสุโขทัย- พิชญ์โลก- นครสวรรค์ เพื่อรับภรรยาของท่าน ไปกินอาหารมื้อเย็น ก่อนส่งผมกลับกรุงเทพ ผมเหลือบเห็นอาคารหลังหนึ่งอยู่ฝั่งตรงข้าม แม้จะเก่าทรุดโทรม แต่ก็มียูนิฟอร์มที่บ่งบอกว่า เป็นอาคารในยุคช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เมื่อไปยื่นถ่ายรูปใกล้ ๆ จึงทราบว่า คืออาคารที่ทำการ ร.ส.พ รัฐวิสาหกิจที่เลิกกิจการไปแล้ว คงเป็นเหตุที่อาคารหลังนี้ถูกทิ้งร้าง เหมือน ๆ กับที่ทำการ ร.ส.พ ในหลาย ๆ จังหวัด อาคารหลังนี้บางส่วนใช้ไม้เป็นโครงสร้าง และองค์ประกอบ หลังคา

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผมเดินทางไปกรุงเทพเพื่อร่วมประชุมที่สภา

วิศวกร ก่อนที่จะบินกลับอุบลราชธานี ในวันรุ่งขึ้น แล้วจึงค่อยเดินทางจากอุบลราชธานี ผ่านกรุงเทพ ไปพิชญ์โลก ซึ่งเป็นเที่ยวบินก่อนที่ท่าอากาศยานจะถูกปิด การเดินทางสองเที่ยวจากอุบลราชธานี โชคดี ได้กลับมา นั่งอากาศยานลำตัวกว้างอีกครั้ง A 300-600 HS-TAK “พญาไท” และเป็นชั้นธุรกิจ ทำให้อิ่มอาหารอร่อย ได้นอนหลับชั่วคราว และไม่เสียเวลาที่จะต้องไปหาอะไรกินที่พิชญ์โลก (คือมีเวลานอนมากขึ้น) ที่นั่งชั้นธุรกิจวันนี้ เสียงเพลง มีผู้โดยสารสองสามคน ที่นั่งใกล้ส่วนหัว อยู่ห่างจากฐานล้อ และเครื่องยนต์มากหน่อย จึงได้ยินเสียง และมีความรู้สึกแปลก ๆ ตอน บินขึ้น และบินลง

วันศุกร์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผมเดินทางไปกรุงเทพ และเดินทางต่อไป

พิชญ์โลกอีกครั้ง เพื่อสอนหนังสือ เย็นวันเสาร์ที่ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้มีโอกาสกินข้าวมื้อเย็นกับลูกศิษย์เก่าจาก

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้ถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึก ซ้าย วุฒิชัย บุคคา (โยธา ม.อบ รุ่นที่ ๑) รับราชการสำนักงาน
นักงานตรวจเงินแผ่นดิน ประจำอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก และขวา อติศักดิ์ กนกแก้ว (รุ่น ๓) ทำงานก่อสร้างที่โครงการ
ชลประทานในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

วันศุกร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผมเดินทางไปสอนหนังสือที่พิษณุโลก ที่
ต่างไปจากปกติ เพราะเป็นการเดินทางที่ต้องอยู่ในความทรงจำตลอดไป เพราะต้องอาศัยขึ้นรถโดยสารประจำทาง
ปรับอากาศจากอุบลราชธานี เมื่อเวลาราว ๑๒.๑๕ น เดินทางผ่านจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ โดยใช้ทาง
หลวง ๒๒๖ หลังจากนั้นมุ่งหน้าชัยภูมิ แวะพักกินข้าวมีเอียน แล้วเดินทางต่อ ช่วงนี้ ต้องขึ้นเขา ลงเขา จำได้ว่า
ผ่านอำเภอภักดีชุมพล อำเภอหนองบัวระเหว ของจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งอยู่บนที่สูง หลังจากนั้นจำไม่ได้ แต่จำได้ว่าพอ
ลงเขาแล้วเข้าเขตอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผ่านแยกตากฟ้า จำได้อีกก็คือผ่านอำเภอตากเหล็ก จังหวัด
พิจิตร และอำเภอวังทองพิษณุโลก (น่าจะเป็นทางหลวงหมายเลข ๑๒) แล้วถึงพิษณุโลกราว ๒๔.๐๐ น อาจารย์
ดร.สถิตกรณารับไปส่งที่พัก ถึงที่พักก็ย้อมหลับคาที่ ดอยไม่ได้ถอดแม้กระทั่งรองเท้า ตื่นเข้าไปสอนหนังสือ
รูปนี้เป็นรูปเดียวที่ผมได้ถ่ายรำลึกความทรงจำในวันนั้น หลังเสร็จจากการสอนหนังสือ ส่วนการเดินทางเที่ยว
ล่องเดิมวางแผนไว้หลายแผน แต่สุดท้ายได้แผนที่ดีที่สุดที่ลูกศิษย์ (เอ๋ พงษ์พันธ์ ลิมปอนันตชัย และภรรยา) กรุณา
ขับรถจากลพบุรี ไปส่งถึงบ้านที่กรุงเทพฯ (แล้วกลับลพบุรี)

วันอาทิตย์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผมพยายาม
จะซื้อตั๋วรถไฟโดยสารกลับอุบลราชธานี แต่เกิดอุปสรรคหลายอย่าง ดร. แรนดี้ แห่งกรมทางหลวง จึงแนะนำให้
เดินทางโดยรถไฟ เพราะเดินทางวันธรรมดา ผู้โดยสารน่าจะยังไม่เต็ม แล้วพาไปสถานีมะกะสัน สถานที่แวะซื้อ
ตั๋วรถไฟเที่ยวขึ้น กลับอุบลราชธานี ผมถ่ายรูปสถานี และทางยกระดับของ Airport Rail-Link สำหรับรถไฟที่จะ
เดินทางไปสู่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ การก่อสร้างคงใกล้แล้วเสร็จ

ผมเดินทางสถานีมะกะสัน ผ่านถนนชิดลม และ

ถ่ายรูปตามรายทาง รูปตึกสูงบนถนนชิดลม คลองชิดลม ท่าเทียบเรือโดยสารในคลองชิดลม เป็นรูปบรรยากาศในยามเย็น แล้วกินข้าวมื้อเย็น ก่อนกลับบ้านเตรียมตัวบรรยายที่สมาคมวิชาชีพ (วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์) ในวันรุ่งขึ้น และกลับอุบลราชธานี ในค่ำวันเดียวกันนั้น เรื่องและภาพที่สถานีกรุงเทพ (หัวลำโพง) และบนรถไฟ ไว้ค่อยเล่าในเอ็กไฟล์ตอนต่อไป

จดหมายจากลูกศิษย์

เชื่อไหมว่า เดือนนี้ มีจดหมายจากลูกศิษย์ฉบับเดียว อาจเป็นเพราะห้วงเวลาวิกฤติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อีกทั้งใกล้ปีใหม่ จหมายฉบับเดียว มาจากสันติ กิติยานันท์ ลูกศิษย์ ที่ผมไม่ได้พบมารวม ๑๐ ปีแล้ว ดังนั้น เมื่อพบกันอีกครั้งที่ร้านอาหารใจกลางกรุงเทพ จึงพบว่าจากสันติ นักศึกษาตัวเล็ก ๆ เมื่อสิบปีก่อน กลายเป็นสันติ ที่หนักกว่า ๑๐๐ กิโลกรัม สันติใช้เวลาเรียนยาวนานถึง ๘ ปี จึงจบการศึกษา แต่ก็ติ๊กว่าไม่จบ วันเวลา ทำให้เรื่องร้าย

Date: Mon, 10 Nov 2008 12:30:14 +0700

ผมมีปัญหาปรึกษาครับว่า โปรแกรม ... กับ ... แตกต่างกันอย่างไรครับ โปรแกรมไหนน่าใช้กว่ากัน ขอขอบคุณครับ santimut@hotmail.com ที่อยู่ครับนายกฤตฉัตร กิติยานันท์ ๕๘/๒๐ หมู่ ๔ ตำบลท่าล้ออำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๑๑๐

สถาพรตอบ โปรแกรมที่ดีคือโปรแกรมที่เราใช้มันได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือคุ้นเคย ใช้งานง่าย ถูกต้อง ตรวจสอบได้ และง่าย เรียนโปรแกรมอะไรมาแล้ว ก็หัดใช้ให้คล่อง ๆ เสียก่อนก็ได้ครับ เพราะหากสงสัยก็ถามใครก็ได้ แล้วค่อยไปหัดใช้โปรแกรมอื่น ๆ จะเรียนรู้ง่ายรวดเร็ว และน่าจะใช้ได้ไม่ผิดพลาด สวัสดีครับ